

POSTANOWIENIE

Dnia 29 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z powództwa Ł. W.

przeciwko E. S.

o zapłatę,

z udziałem Skarbu Państwa – Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 29 stycznia 2026 r.,

na skutek skargi powoda na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. akt I CSK 6710/22,

1. odrzuca skargę;

2. nakazuje zwrócić ze Skarbu Państwa - Sądu Najwyższego na rzecz Ł. W. kwotę 200 (dwieście) złotych uiszczoną tytułem opłaty od skargi;

3. przyznaje od Skarbu Państwa – Sądu Najwyższego na rzecz adwokat K. R. kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł powiększoną o kwotę 55,20 (pięćdziesiąt pięć 20/100) zł podatku od towarów i usług tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu Ł. W. w postępowaniu ze skargi na przewlekłość w postępowaniu przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. I CSK 6710/22.

UZASADNIENIE

Skargą z 16 października 2025 r. (data stempla pocztowego) pełnomocnik skarżącego Ł. W. – adw. K. R., na wyraźne życzenie skarżącego wniosła skargę na przewlekłość postępowania sądowego Sądu Najwyższego, żądając: stwierdzenia, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Najwyższym o sygn. akt: I CSK 6710/22 nastąpiła przewlekłość postępowania (1); zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego Ł. W. kwoty 8 000 zł (słownie: osiem tysięcy złotych) (2), zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącego kosztów tego postępowania, w tym kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu według norm prawem przypisanych (3).

W uzasadnieniu skargi podkreślono, że nieuzasadnionym jest oczekiwanie przez skarżącego na przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przed Sądem Najwyższym od 1 grudnia 2022 r. do 14 marca 2024 r., czyli przez okres 15 miesięcy, a następnie brak jakichkolwiek działań ze strony Sądu Najwyższego od momentu wydania przez Sąd Najwyższy postanowienia z dnia 14 marca 2024 roku, w tym brak wyznaczenia terminu rozpoznania skargi kasacyjnej oraz jej merytorycznego rozpoznania trwający w tym momencie już przez 34 miesiące, czyli prawie 3 lata od dnia wpłynięcia sprawy do Sądu Najwyższego (19 miesięcy od dnia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania).

Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego w odpowiedzi na skargę z 2 grudnia 2025 r. zgłosiła swój udział w sprawie i wniosła o oddalenie skargi w całości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga na przewlekłość postępowania podlegała odrzuceniu.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn.: Dz.U. z 2023 r. poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość postępowania”), strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki,

jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Stosownie do art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony, która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

Stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, wniesienie skargi na przewlekłość postępowania jest dopuszczalne wyłącznie w toku postępowania, którego ta skarga dotyczy. Co prawda ustawa o skardze na przewlekłość dopuszcza rozpoznanie skargi na przewlekłość postępowania, które zostało prawomocnie zakończone, jednakże pod warunkiem, że skarżący wniósł ją na etapie, gdy postępowanie, którego skarga dotyczyła, nadal było w toku. Oznacza to, że wniesienie skargi poza tokiem postępowania głównego, którego ona dotyczy, skutkuje koniecznością jej odrzucenia.

Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, jeżeli skarga dotyczy przewlekłości postępowania przed sądem apelacyjnym lub Sądem Najwyższym - właściwy do jej rozpoznania jest Sąd Najwyższy.

Z powyższą sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie.

Z analizy akt sprawy wynika, że postanowieniem z dnia 14 marca 2024 r., I CSK 6710/22, Sąd Najwyższy przyjął skargę kasacyjną do rozpoznania (k. 35), a zarządzeniem z dnia 14 marca 2024 r. zakreślono sprawę w rep. CSK (k. 36) i zarządzeniem z dnia 15 marca 2024 r. zarejestrowano sprawę w rep. CSKP (k. 37). Z kolei zarządzeniem z dnia 27 marca 2024 r. sprawa została przydzielona SSN X. Y. (k. 39). Zatem sprawa, której sygnaturę wskazuje skarżący w *petitum* skargi, czyli sprawa I CSK 6710/22 została zakończona.

Co więcej, postanowieniem z dnia 7 maja 2024 r., I NSP 75/24, Sąd Najwyższy oddalił skargę na przewlekłość postępowania przed Sądem Najwyższym w sprawie o sygn. I CSK 6710/22 (akta sprawy I NSP 75/24).

Dlatego też należało skargę odrzucić.

Konieczność odrzucenia skargi nie wynika bezpośrednio z ustawy o skardze na przewlekłość, gdyż w art. 14 ust. 1 uregulowano dopuszczalność wystąpienia z kolejną skargą w tej samej sprawie. Przepis ten stanowi, że skarżący może wystąpić z nową skargą w tej samej sprawie po upływie 12 miesięcy od wydania orzeczenia oddalającego albo uwzględniającego poprzednią skargę. Zauważyć przy tym należy, że w okresie od wniesienia poprzedniej skargi do wydania orzeczenia w jej przedmiocie występuje stan zawisłości sprawy, a następnie stan powagi rzeczy osądzonej. Podstawa do odrzucenia znajduje się więc w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego, stosowanych odpowiednio na podstawie art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, który stanowi, że w sprawach nieuregulowanych w ustawie do postępowania toczącego się na skutek skargi sąd stosuje odpowiednio przepisy o postępowaniu zażaleniowym obowiązujące w postępowaniu, którego skarga dotyczy. W kolejnych odesłaniach, art. 394¹ § 3 k.p.c. odsyła m.in. do art. 398²¹ k.p.c., a ten z kolei m.in. do art. 373 § 1 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. Sięgnięcie do art. 373 § 1 k.p.c. daje możliwość odrzucenia skargi „z innych przyczyn niedopuszczalnej”. Przyczyny te wskazuje natomiast stosowany odpowiednio art. 199 § 1 pkt. 2 k.p.c., który stanowi, że skargę sąd odrzuci, jeżeli o to samo roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami sprawa jest w toku albo została już prawomocnie osądzona. Tak stało się w niniejszej sprawie. W świetle powyższego, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 398²¹ k.p.c. w zw. z art. 394¹ §

3 k.p.c. w zw. z art. 8 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, skargę odrzucił.

Nawet gdyby nie doszło odrzucenia skargi, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że merytoryczna ocena postępowania w sprawie powinna byłaby prowadzić do oddalenia skargi.

Sąd Najwyższy wziął pod uwagę, że ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności rozpatrywanej sprawy. Ustawa zaś nie określa wprost, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę.

W dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; 18 maja 2016 r., III SPP 53/16; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; 27 marca 2019 r., I NSP 88/18; 5 kwietnia 2022 r., I NSP 66/22). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Podobnie przyjmował Naczelny Sąd Administracyjny (zob. postanowienia Naczelnego Sądu Administracyjnego: z 7 lipca 2006 r., I OPP 64/06; z 24 kwietnia 2008 r., I OPP 16/08; z 4 czerwca 2008 r., I OPP 20/08; z 24 lipca 2008 r., I OPP 23/08 oraz z 21 kwietnia 2010 r., II OPP 10/10). Ten utrwalony standard orzeczniczy wyznacza swoiste domniemanie co do zaistnienia przewlekłości postępowania lub braku tejże. Jednakże powinien być on stosowany przy uwzględnieniu wszystkich okoliczności, o których mowa w art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość i w szczególnych przypadkach domniemanie to może być wzruszone (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 18 stycznia 2023 r., I NSP 373/22). Jednocześnie jednak ugruntowane jest stanowisko, że przewlekłość jest pojęciem odnoszącym się do

konkretnego zdarzenia, które po wnikliwej analizie należałoby uznać za nadmiernie rozciągnięte w czasie i niezasadnie przedłużające się (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21, oraz z 15 listopada 2022 r., I NSP 322/22). Powyższe oznacza, że standard ochrony prawa do rozpatrzenia sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki ma charakter zindywidualizowany (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; z 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; z 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; z 28 września 2021 r., I NSP 145/21; z 14 września 2022 r., I NSP 251/22; z 15 listopada 2022 r., I NSP 322/22). Co do zasady więc przewlekłość jest pojęciem względnym i zawsze musi być odnoszona do konkretnych realiów sprawy i przyjętego trybu postępowania. Należy także nadmienić, że jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 13 lipca 2017 r., III SPP 33/17; z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 20/21). W przypadku Sądu Najwyższego rozpatrywanie przewlekłości, wymaga ponadto wzięcia pod uwagę także jego pozycji ustrojowej. Dlatego nie można w sposób mechaniczny stosować wskazówek wynikających z orzecznictwa dotyczącego sądów powszechnych do Sądu Najwyższego.

Natomiast we wspomnianej w uzasadnieniu sprawie toczącej się w Sądzie Najwyższym pod sygn. II CSKP 323/24, ewentualna ocena Sądu Najwyższego w rozpatrywanej sprawie może odnosić się do czynności, które nastąpiły po 7 maja 2024 r (data wydania postanowienia Sądu Najwyższego w sprawie I NSP 75/24). Po przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania należało wyznaczyć sprawozdawcę oraz pozostałych członków składu orzekającego (k. 52), co też uczyniono. Zgodnie z informacją wynikającą z akt (pismo znajdujące się na k. 56), sprawa została ujęta w planie posiedzeń na marzec 2026 r.

Należy też podkreślić, że pełnomocnik skarżącego nie wnosił przed wniesieniem skargi o przyspieszenie rozpoznania sprawy przez Sąd Najwyższy.

Na podstawie art. 17 ust. 3 ustawy o skardze na przewlekłość należało z urzędu zwrócić skarżącemu uiszczoną opłatę od skargi.

O kosztach postępowania skargowego (wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 240 zł powiększone o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług)

orzeczono na podstawie § 23 ust. 4 w zw. § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu z dnia 14 maja 2024 r. (Dz.U. z 2024 r. poz. 763). Pełnomocnik skarżącego oświadczyła, że koszty pomocy prawnej świadczonej przezeń z urzędu nie zostały zapłacone ani w całości, ani w części. Powyższe uzasadniało przyznanie pełnomocnikowi działającemu w sprawie z urzędu wynagrodzenia w wysokości przewidzianej w ww. rozporządzeniu.

[kf]

[r.g.]